

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

28 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache

judecători – Ghenadie Nicolaev și Petru Moraru,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Creciun Natalia în numele inculpatului Cibotari Stanislav, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2016, în cauza penală în privința lui

Cibotari Stanislav Nicolai, *născut la 21 iulie 1981, domiciliat în mun. Chișinău, bd. Traian, nr. 6/3, ap. 13*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 02.03.2015 — 25.01.2016;

Instanța de apel: 19.02.2016 — 20.04.2016;

Instanța de recurs: 18.07.2016 — 28.09.2016.

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 25 ianuarie 2016, **Cibotari Stanislav Nicolai** a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activități de gestionare a mijloacelor bănești pe un termen de 3 (trei) ani.

Acțiunea civilă depusă de Jager Tatiana a fost admisă parțial, cu încasarea din contul lui Cibotari Stanislav în beneficiul lui Jager Tatiana a sumei de 46 785 lei, cu titlu de despăgubiri materiale și sumei de 20 000 lei, cu titlu de despăgubiri morale, în total – 66 785 lei.

2. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță a constatat că, Cibotari Stanislav, activînd în calitate de avocat în Cabinetul Avocatului „Cibotari Stanislav”, cu sediul în mun. Chișinău, str. Independenței 38/1, of. 601, în perioada mai - septembrie 2013, avînd scopul dobîndirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul prestării de servicii juridice, și anume de a întocmi și depune: acțiune civilă și ulterior de a-i apăra interesele într-o cauză civilă în Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, a însușit de la Jager Tatiana, bani în rate, în sumă de 13 500 lei și 2 100 Euro, care conform cursului valutar BNM constituie 33 285 lei, în sumă totală de 46 785 lei, încheind acordul nr. 7/13 din 07.05.2013 cu privire la prestarea serviciilor juridice, depunînd mandat seria MA nr. 0234234 din 07.05.2013 și eliberînd bon de plată seria EH nr. 795663 din 29.09.2013, onorariu pentru apărarea intereselor în Curtea de Apel Chișinău.

Jager Tatiana i-a transmis avocatului Cibotari Stanislav bani în rate, în diferite locuri, inclusiv și în sect. Botanica, mun. Chișinău, bd. Traian, lângă magazinul „Fidesco”.

Ca rezultat, prin scrisoarea nr. GL-512 din 06.02.2015, eliberată de Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău s-a stabilit că, conform datelor din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor în procedura Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, în perioada mai 2013 - decembrie 2014 nu a fost înregistrată cererea de chemare în judecată la acțiunea - Tatiana Jager și Ludmila Abrutina către Artiom Abrutin.

Prin aceste acțiuni, părții vătămate Jager Tatiana i-a fost cauzat un prejudiciu material în proporții considerabile în sumă totală de 46 785 lei.

3. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, împotriva acesteia a declarat apel inculpatul Cibotari Stanislav, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri. În susținerea apelului a indicat că fapta sa nu întrunește elementele infracțiunii incriminate, precum și că partea vătămată, în prima instanță a solicitat o sumă mai mare decît cea indicată în recipisă, considerînd că Jager Tatiana urmărește obținerea unor mijloace bănești mai mari decît cele care i se cuvin prin recipisă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2016, apelul declarat a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

Cibotari Stanislav Nicolai recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 90 alin. (6) Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pe o perioadă de probațiune de 3 (trei) ani.

În rest, celelalte dispozițiile ale sentinței au fost menținute fără modificări.

5. Pentru a motiva soluția adoptată, instanța de apel a reținut că prima instanță, cercetînd cumulul de probe administrate prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității, a stabilit o corectă situație de

fapt, dînd faptelor reținute în sarcina inculpatului Cibotari Stanislav Nicolai încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 190 alin. (2), lit. c), d) Cod penal - escrocherie, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și cu folosirea situației de serviciu.

Astfel, în ceea ce privește declarațiile părții vătămate Jager Tatiana, instanța de apel a conchis că acestea sunt pertinente și concludente și pot fi puse la baza unei hotărîri de condamnare, reținînd în acest sens că, partea vătămată a indicat că, prin intermediul cunoscutei Miroslava Larchina s-a adresat avocatului Cibotari Stanislav pentru prestarea serviciilor juridice. I-a înmînat avocatului documentele solicitate de acesta, ce ar confirma transferul banilor și a faptului că au procurat un bun imobil. La cererea avocatului i-a transmis suma de 2100 Euro pentru achitarea taxei de stat la depunerea acțiunii civile în judecată. În total, i-a transmis suma de 46785 lei. A indicat că, Cibotari Stanislav a convins-o că a depus acțiunea civilă la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, iar prin mesaje îi comunica despre mersul procesului. Inculpatul îi aducea la cunoștință că este un proces de lungă durată, despre faptul că, familia Abrutina este chemată în judecată pentru a face declarații, că ultimii au depus cerere de apel și dosarul se află în examinare la Curtea de Apel Chișinău. Ulterior, Cibotari Stanislav i-a adus la cunoștință despre cîștigul procesului la Curtea de Apel și că s-a intentat procedura de executare și bunurile familiei Abrutina au fost scoase la licitație. După ce a aflat despre faptul că avocatul nu a înaintat cerere de chemare în judecată, i-a cerut lui Cibotari Stanislav să semneze recipisa despre obligarea restituirii sumei.

Instanța de apel a apreciat că, declarațiile părții vătămate Jager Tatiana coroborează cu declarațiile martorului Larchina Miroslava care a confirmat că, dînsa a sfătuit-o pe Jager Tatiana să-l angajeze în calitate de avocat pe Cibotari Stanislav. A indicat că a făcut legătură cu inculpatul, s-au întîlnit la intersecția bd. Dacia cu str. Teilor, mun. Chișinău, împreună cu Jager Tatiana. Ulterior, fără ea, avocatul a avut întîlnire cu Jager Tatiana pentru semnarea contractului de prestări servicii juridice și transmiterea documentelor. Din spusele Tatiane Jager a aflat că, avocatul a înșelat-o.

Totodată, veridicitatea declarațiilor părții vătămate Jager Tatiana instanța de apel le-a apreciat prin coroborare cu declarațiile martorilor Abrutin Artiom și Abrutina Liudmila care au indicat că nu au fost acționați în judecată, nu au fost chemați niciodată în instanța de judecată și au aflat despre acest fapt de la colaboratorii de poliție.

La fel, instanța de apel a reținut că, din răspunsurile nr. GH-507 din 24.12.2013 și nr. b-512 GL din 06.02.2015 eliberate de Președintele Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău se atestă că, conform datelor din PIGD, pe parcursul perioadei mai 2013-decembrie 2014 nu a fost depusă cererea de chemare în judecată Jager Tatiana către Abrutina Ludmila și Abrutin Artiom.

Din conținutul mandatului nr. 0234234 din 07.05.2013 și acordul nr. 7/13 din 07.05.2013 cu privire la prestarea serviciilor juridice se atestă că, Jager Tatiana 1-a împuternicit pe inculpatul Cibotari Stanislav de a-i apăra interesele în instanța de judecată, inclusiv și dreptul de a semna și de a depune cerere de chemare în judecată.

În contextul circumstanțelor menționate mai sus, instanța de apel a constatat că, vinovăția inculpatului Cibotari Stanislav în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(2), lit. c), d) Cod penal a fost pe deplin dovedită prin probele administrate la cauza penală, care au fost cercetate în prima instanță și verificate în instanța de apel, iar careva temeiuri de a pronunța o hotărâre de achitare în privința inculpatului Cibotari Stanislav, instanța de apel nu a stabilit.

Totodată, din materialele cauzei penale, instanța de apel a reținut că prin revendicarea eliberată pe numele inculpatului Cibotari Stanislav se atestă că, dînsul anterior nu a fost atras la răspundere penală, iar infracțiunea comisă este una gravă.

Astfel, la individualizarea pedepsei penale, instanța de apel a constatat că, deși prima instanță corect a individualizat pedeapsa penală în privința inculpatului Cibotari Stanislav - stabilindu-i pedeapsa penală sub formă de 3 (trei) ani închisoare, totuși eronat a individualizat executarea pedepsei penale, instanța de apel notînd în acest sens, că în speță se constată că, izolarea inculpatului de societate nu este o măsură eficientă și echitabilă în coraport cu fapta săvîrșită și personalitatea inculpatului, respectiv, prima instanță nu a verificat posibilitatea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal privind suspendarea condiționată a executării pedepsei penale.

6. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar *avocatul Creciun Natalia în numele inculpatului Cibotari Stanislav*, care invocînd temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea achitării inculpatului, pe motiv că nu sunt întrunite elementele infracțiunii incriminate.

În susținerea recursului au fost formulate următoarele argumente:

- nu a fost demonstrată intenția inculpatului de a o induce în eroare pe cet. Jager Tatiana. Din start, în calitate de avocat, inculpatul a avut intenția de a presta servicii juridice și de a reprezenta interesele cet. Jager Tatiana în instanța de judecată. În acest sens, a încheiat Acordul nr. 7/13 din 07.05.2013, a eliberat bon de plată și mandat, întru exercitarea obligațiilor contractuale în formă legitimă;

- în acțiunile cet. Cibotari Stanislav nu sunt întrunite elementele componenței infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c), d) CP. Latura obiectivă, în acest caz, cuprinde acțiunea principală - dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane - și una din acțiunile adiacente - prin înșelăciune sau prin abuz de încredere. Din cele expuse anterior, banii primiți de la Jager Tatiana nu au fost dobîndiți în mod ilicit, ci în baza unui contract de asistență juridică, cu eliberarea unui bon de plată. Intenția a fost de a acorda asistență juridică într-o cauză civilă.

Astfel, în acțiunile avocatului Cibotari Stanislav nu pot fi reținute nici acțiunea principală și nici careva din acțiunile adiacente, ca elemente obligatorii pentru incriminarea infracțiunii de escrocherie;

- între avocatul Cibotari Stanislav și clienta Jager Tatiana sunt exclusiv raporturi civile, născute din contractul de asistență juridică. În cazul în care instanța ar constata neîndeplinirea de către una dintre părți a obligațiilor contractuale, ar urma de examinat oportunitatea aplicării sancțiunilor cu caracter civil, reglementate de lege pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor. Însă, acest tip de raporturi juridice nicidecum nu cad sub incidența legii penale.

7. Pe marginea recursului declarat a prezentat referință procurorul de nivelul Curții Supreme de Justiție, care a solicitat respingerea acestuia cu menținerea deciziei.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.

Reieșind din textul și argumentele expuse în prezentul recurs, Colegiul penal constată că recurenta își manifestă dezacordul față de încadrarea juridică a faptei, insistând pe lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii de escrocherie în acțiunile inculpatului.

La acest capitol, instanța de recurs relevă următoarele.

Latura obiectivă a escrocheriei se exprimă prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere. Astfel, elementul material se realizează prin acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor, fiind întregit cu altele două, conținute în textul normei de incriminare - înșelăciune sau abuz de încredere.

Prin *dobândire ilicită* a bunurilor legiuitorul prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune, detenție a bunului mobil sau imobil, altor valori străine sau dreptului asupra acestora.

Înșelăciunea întrunește în sine variante (metode), procedee și tehnici de operare ale făptuitorului - denaturarea informațiilor despre sine, despre apartenența de firmă și posibilitățile financiare; dezinformarea victimei privitor la marfă, etc; ascunderea unor informații, fapte, împrejurări obligatorii pentru comunicare victimei ș.a.;

Abuzul de încredere are la bază relațiile interpersonale stabilite între făptuitor și victimă, care la rîndul lor au în suport relații de prietenie, de serviciu,

de afaceri etc. care, cunoscînd o anumită evoluție și avînd amprenta încrederii, sunt exploatate cu rea-voință de potențialul escroc la realizarea rezoluției infracționale.

Prin oricare dintre cele două modalități - înșelăciunea sau abuzul de încredere, care în realitate se și pot suprapune, făptuitorul induce victima în eroare, îi creează o falsă reprezentare a realității, indiferent de mijloacele utilizate, pentru a realiza transmiterea voită, sub incidența sa ori a altei persoane bunului sau dreptului asupra lui, ce aparține celui supus manoperelor frauduloase.

Prin trimitere la speța de referință, Colegiul penal constată că încheierea Acordului nr. 7/13 din 07.05.2013 și eliberarea bonului de plată părții vătămate au constituit acele premise în crearea unei certitudini în executarea obligațiilor asumate prin acordul sus-menționat, adică prestarea serviciilor juridice.

Astfel, se conchide că anume încheierea acordului de prestare a serviciilor juridice și eliberarea bonului de plată au conferit acea tentă de legalitate și au asigurat o „acoperire juridică” actului de transmitere a bunurilor (banilor) din sfera de stăpînire a părții vătămate în sfera de stăpînire a inculpatului.

În acest sens, este vădit neîntemeiat argumentul recurente prin care se afirmă că banii primiți de la Jager Tatiana nu au fost dobîndiți în mod ilicit, ci în baza unui contract de asistență juridică, cu eliberarea unui bon de plată. Or, prin sintagma „dobîndire ilicită” legiuitorul are în vedere luarea bunurilor posesorului prin vicierea consimțămîntului acestuia. Adică, a lua bunurile pe calea înșelăciunii sau abuzului de încredere nu este cu puțință, întrucît înșelăciunea, ca și abuzul de încredere, sunt exemple de influențare asupra persoanei, nu asupra bunurilor.

Tot aici, instanța de recurs mai punctează că la încadrarea juridică a infracțiunii de escrocherie nu are importanță metoda prin care se prezintă înșelăciunea sau abuzul de încredere. Pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări, ceea ce a avut loc în cazul din speță.

Mai mult de atît, din fapta constatată în rechizitoriu, reiese că inculpatul a dezinformat partea vătămată referitor la acțiunile procesuale care acesta urma se le întreprindă în baza obligațiilor asumate prin Acordul nr. 7/13 din 07.05.2013, circumstanță care atestă incontestabil reaua-credință și inducerea în eroare a inculpatului, prin însușirea banilor părții vătămate, fără a oferi contraprestația pentru care inculpatul și-a asumat obligațiunea.

În această ordine de idei, nu poate fi reținută ca fondată alegația prin care se susține că în speța dedusă judecății, acțiunile inculpatului se atribuie la neexecutarea obligațiilor contractuale, litigiul purtînd un caracter de ordin civil, întrucît în speța dată sunt întrunite atît acțiunea principală (dobîndirea ilicită), cît și acțiunea adiacentă (înșelăciunea și abuzul de încredere) ale laturii obiective a componenței de escrocherie, adică fapta inculpatului se include în sfera ilicitului penal.

În concluzie la cele consemnate *supra*, Colegiul penal conchide că motivele invocate de recurentă în recursul ordinar declarat nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței vreunei erori de drept care ar constitui temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei contestate, iar din acest considerent se impune soluția declarării inadmisibilității recursului ordinar de pe rol.

9. În corespundere cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Creciun Natalia în numele inculpatului Cibotari Stanislav împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2016, în cauza penală în privința lui *Cibotari Stanislav Nicolai*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 28 octombrie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Petru Moraru